

86. OBVEZNO ZATIRANJE AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA - 26.06.2023 15:03 - Zaključeno

Vinska trta je odcvetela in nastopa čas za prvo zatiranje **ameriškega škržatka** (*Scaphoideus titanus* Ball.), ki je prenašalec karantenske bolezni **zlata trsna rumenica**.

Zaščito pred prenašalcem opravite med 26. junijem in 05. julijem, ko vinska trta v celoti zaključí s cvetenjem. Pred uporabo insekticida je potrebno v vinogradih pokositi cvetočo podrast.

Zatiranje ameriškega škržatka je v skladu s Pravilnikom o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice obvezno za vse imetnike vinske trte in sicer:

- v **vinogradih** za pridelavo grozdja ter **na brajdah in ohišnicah** v razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v okuženih območjih, varovalnih pasovih in žariščih okužbe (območje Štajerske in Prekmurja).
- v **matičnih vinogradih**, **matičnjakih** in **trsnicah** na celotnem območju Sloveniji.

Vinogradnike opozarjamo, da je zaradi slabšanja stanja okužb z zlato trsno rumenico obvezno število škropljenj v letošnjem letu višje kot v preteklih letih in je določeno po občinah. Vinogradniki morajo preveriti, v kateri občini se nahaja njihov vinograd. Obvezno število tretiranj po občinah na območju jugovzhodne Slovenije je navedeno v spodnji preglednici. Poudarjamo, da je za učinkovito preprečevanje širjenja ključnega pomena pravočasno in dosledno zatiranje prenašalca ameriškega škržatka z insekticidi in tudi odstranjevanje okuženih trt.

Več informacij o zlati trsni rumenici in zatiranju ameriškega škržatka je na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: <https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>.

1. *Zatiranje ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja, brajdah in ohišnicah v razmejenem območju v Jugovzhodni Sloveniji:*

Območje	Občine	Število tretiranj
Okuženo območje in varovalni pas (vključno z žarišči okužbe)	Dolenjske Toplice, Straža, Mirna peč, Novo mesto, Šentjernej, Kostanjevica na Krki, Brežice	3 tretiranja
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe	Krško	3 tretiranja; če imetnik sam spremlja ulov odraslih škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami v skladu z načrtom ukrepov in so po 2. tretiranju ulovljeni manj kot 4 škržatki na eno ploščo na teden, 3. tretiranja ni treba opraviti.
Varovalni pas vključno z žarišči okužbe	Žužemberk, Trebnje, Mirna, Šentrupert, Mokronog-Trebelno, Sevnica, Šmarješke Toplice, Škocjan, Semič, Črnomelj, Metlika	2 tretiranja

Za prvo tretiranje svetujemo uporabo pripravka **MOSPILAN 20 SG** (0,375 kg/ha; le ena uporaba letno) ali **SIVANTO PRIME** (0,5 l/ha; le ena uporaba letno) ali **MOVENTO SC 100** (0,7 l/ha; možni dve uporabi letno). Priporočeni pripravki imajo sistemski, rezidualni način delovanja in učinkovito zatirajo ameriškega škržatka za obdobje cca. 3 tednov.

Na razpolago so tudi **DECIS 2,5 EC** (0,5 l/ha; le ena uporaba letno v vinogradih za pridelavo grozdja in matičnih vinogradih, ter dve v matičnjakih in trsnicah), **DECIS 100 EC** (75 ml/ha; le ena uporaba letno) in **MAVRIK 240 EW** (0,2 l/ha; možni dve uporabi letno), kateri pa so bolj primerni v drugih terminih nanosa.

V ekološki pridelavi so na celotnem razmejenem območju obvezna najmanj 3 tretiranja: Prvič za zaščito nanese FLORA VERDE (1,6 l/ha; možne tri uporabe letno) ali BIOTIP FLORAL (1,6 l/ha; možne tri uporabe letno), drugo tretiranje opravite 7 do 10 dni po prvem in tretje 7 do 10 dni po drugem nanosu. Učinek na škržatke je večji, če imate med tretiranjmi krajši razmik.

V brajdah in ohišnicah v razmejenem območju zlate trsne rumenice je obvezno **vsaj eno tretiranje** v rastni sezoni. Uporabite lahko FLORA VERDE ali BIOTIP FLORAL, katera je mogoče kupiti tudi v prodajalnah FFS brez potrdila za izvajalce varstva rastlin.

OPOZORILO: Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škrlatka, so nevarna za čebele. Zato je pomembno, da se tretiranje opravi takrat, ko je trta že povsem zaključila cvetenje. Škropljenje opravite v poznih večernih ali zgodnjih jutranjih urah (dve uri po sončnem zahodu do dve uri pred sončnim vzhodom), ko so čebele v panjih in ne letijo. Pred škropljenjem odstranite cvetočo podrast. Vsa fitofarmacevtska sredstva je potrebno uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi ter upoštevati Pravilnik o pravilni uporabi fitofarmacevtskih.

Spremljanje ulova odraslih ameriških škrlatkov na rumene lepljive plošče: o načinu in natančnem času izobešanja rumenih lepljivih plošč vas bomo obvestili.

2. Zatiranje ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah:

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah je obvezno zatiranje ameriškega škrlatka povsod po Sloveniji, to je v razmejenih območjih in izven njih. **Obvezno je treba opraviti najmanj tri tretiranja proti amerškemu škrlatku, obenem pa morajo imetniki spremljati ulov ameriškega škrlatka z rumenimi lepljivimi ploščami.** Če je na rumeno lepljivo ploščo po tretjem tretiranju še ulovljen vsaj en škrlatek, je treba tretiranje ponoviti. To tretiranje je namenjeno predvsem zatiranju škrlatkov, ki v matični vinograd, matičnjak ali trsnico priletijo iz okolice.

Pomembno: Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma MOSPILAN 20 SG ali SIVANTO PRIME, ki sta sistemski insekticida z rezidualnim delovanjem. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko priprava uporabi le enkrat v isti rastni sezoni. Zatiranje lahko opravimo tudi s pripravkom MOVENTO SC 100, s katerim obenem zatiramo tudi trtno uš. V matičnih vinogradih je treba paziti na karentno dobo.

Okvirni roki zatiranja ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah in pripravki so navedeni v preglednicah 1, 2 in 3.

Preglednica 1: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrlatka v matičnih vinogradih.

Tretiranje/ Okvirni termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrlatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ –L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100**	*pripravek je na isti površini dovoljeno uporabiti samo enkrat letno ** Movento lahko uporabimo dvakrat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	Ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škrlatki	SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali DECIS 2,5 EC*** ali DECIS 100 EC	***S tem tretiranjem lahko zatiramo tudi grozdne sukače. ***Pripravke na podlagi aktivne snovi deltametrin (Decis 2,5 EC ali Decis 100 EC) lahko uporabimo samo enkrat v rastni sezoni.
3. tretiranje konec julija	BBCH -do 81	Odrasli škrlatki	SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali DECIS*** 100 EC ali MAVRIK 240 EW	
4. tretiranje		Odrasli škrlatki	BIOTIP FLORAL, FLORA VERDE ali DECIS 100 EC*** ali MAVRIK 240 EW -	V primeru, če se na rumeno lepljivo ploščo ulovi vsaj en škrlatek. Decis 100 EC se lahko uporabi v fenofazah od BBCH 15 do 89. Mavrik ima karentno 21 dni.

Preglednica 2: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škrlatka v matičnjakih.

Tretiranje/ Okvirni termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škrlatka	Pripravek	Opombe
				*pripravek je na isti površini

1. tretiranje sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ – L ₃ (2–4 tedne po začetku izleganja)	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100**	dovoljeno uporabiti samo enkrat letno ** Movento lahko uporabimo dvakrat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš.
2. tretiranje okoli 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	od BBCH 71 dalje	ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali DECIS 2,5 EC	Pripravek Decis 2,5 EC lahko uporabimo 2-krat v rastni dobi.
3. tretiranje konec julija	od BBCH 81 dalje	Odrasli škržatki	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali MAVRIK 240 EW	
4. tretiranje avgust		Odrasli škržatki	MAVRIK 240 EW	V primeru, če se v avgustu na rumeno lepljivo ploščo ulovi vsaj en škržatek.

Preglednica 3: Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škržatka v trsnicah

Tretiranje/ Okvirni termin	Razvojni stadij ameriškega škržatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje sredina junija do konca junija	Ličinke L ₁ – L ₃ (2–4 tedne po začetku izleganja)	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100**	*Pripravek je na isti površini dovoljeno uporabiti samo enkrat letno . ** Movento lahko uporabimo dvakrat. S tem tretiranjem obenem zatiramo tudi trtno uš. Pripravek Decis 2,5 EC lahko uporabimo 2-krat v rastni dobi.
2. tretiranje običajno 3 tedne po 1. tretiranju: do 15. julija	Ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali DECIS 2,5 EC	
3. tretiranje: konec julija	Odrasli škržatki	MOSPILAN 20 SG* ali SIVANTO PRIME* ali MOVENTO SC 100** ali DECIS 2,5 EC ali MAVRIK 240 EW	
4. tretiranje avgust	Odrasli škržatki	MAVRIK 240 EW	

Nanos FFS

Cvetoča podrast v vinogradih mora biti v času tretiranja z insekticidi zaradi varovanja čebel in drugih opraševalcev pokošena, oziroma mora biti na drug način preprečeno, da bi jo FFS doseglo. Nanos mora biti izveden na način, da se prepreči zanašanje škroplilne brozge na sosednje parcele.

Za doseganje večje učinkovitosti delovanja insekticidov priporočamo njihovo uporabo v večernih oziroma nočnih urah. Rastline v času aplikacije ne smejo biti v stresu (npr. vročinski stres), sicer se učinkovitost sredstva lahko zmanjša.

Insekticidov na osnovi a.s. piretrin (Flora verde in Biotip floral) se ne sme uporabljati v vročini in na neposredni sončni svetlobi. Priporoča se uporaba v večernih urah in pri nižjih temperaturah zraka. Ob njihovi uporabi rastline temeljito omočimo tudi na spodnji strani listov, kjer se običajno nahaja ameriški škrdžatek. Pripravki iz skupine piretroidov za dobro delovanje potrebujejo ustrezen pH in sicer pod 6,5.

Da dosežemo **dobro omočenje rastlin** in povečamo učinkovitost insekticidov, priporočamo povečano porabo vode (vsaj 400 l vode/ha) in uporabo močil. Učinkovitost sredstev za zatiranje ameriškega škrdžatka je zelo odvisna od učinkovitega nanosa, zato je priporočljiva uporaba klasičnih pršilnikov.

Za pripravek **Movento SC 100** priporočamo samostojno uporabo. Mešanje z drugimi fitofarmacevtskimi sredstvi se odsvetuje zaradi možne zmanjšane učinkovitosti tega sredstva.

Podrobnejše informacije o zlati trsni rumenici in zatiranju ameriškega škrdžatka so vam na voljo na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin:

<https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>

Podatki o fitofarmacevtskih sredstvih

MOSPILAN 20 SG

Sredstvo Mospilan 20 SG se uporablja kot sistemski dotikalni in želodčni insekticid za zatiranje ameriškega škrdžatka na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, trsnicah in matičnjakih. Uporabi se v odmerku 0,375 kg/ha pri porabi vode do 1000 l/ha. Z njim se lahko tretira v fenološki fazi od konca cvetenja do faze, ko so jagode v velikosti graha in grozdjiči povešeni (BBCH 69/75). Na istem zemljišču se ga sme uporabiti največ **1-krat v eni rastni dobi in samo na podlagi napovedi Javne službe zdravstvenega varstva rastlin**.

Sredstvo ima dovoljenje za nujne primere iz varstva rastlin in se sme uporabljati **od 03.05. do 02.09.2023, skladno z navodili za uporabo**.

SIVANTO PRIME

Sredstvo Sivanto prime se uporablja na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja, v matičnih vinogradih, matičnjakih ter trsnicah za zatiranje zelenega škrdžatka (*Empoasca vitis*) in ameriškega škrdžatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,5 l/ha in pri porabi vode do 1000 l/ha. S sredstvom se lahko na istem zemljišču tretira **največ 1-krat v eni rastni sezoni**, v fenološki fazi razvoja trte od konca cvetenja do začetka zorenja (BBCH 69-81). O mešanju z drugimi sredstvi se je treba posvetovati z zastopnikom.

MOVENTO SC 100

Sredstvo Movento SC 100 se lahko uporablja v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah za zatiranje trtne uši (*Viteus vitifoliae*) in ameriškega škrdžatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,7 l/ha in pri porabi vode 1000 l/ha. S sredstvom se lahko tretira v času po končanem cvetenju matične rastline. Na istem zemljišču ga lahko uporabimo **največ 2-krat v eni rastni sezoni** in sicer v 14-dnevnem intervalu. Sredstvo se lahko uporablja tudi na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja za zatiranje ameriškega škrdžatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 0,7 l/ha, ob porabi vode 1000 l/ha. S sredstvom se lahko tretira v času po končanem cvetenju. Sredstvo se lahko na istem zemljišču uporabi **največ 2-krat v eni rastni sezoni**, v 14 dnevnem intervalu.

Za pripravek **Movento SC 100** se priporoča samostojno uporabo. Mešanje z drugimi fitofarmacevtskimi sredstvi se odsvetuje zaradi možne zmanjšane učinkovitosti tega sredstva.

DECIS 2,5 EC

Decis 2,5 EC se uporablja kot dotikalni insekticid v odmerku 0,5 l/ha. Proizvodne vinograde, vključno z matičnimi vinogradi, se tretira po cvetenju trte do fenološke faze, ko jagode dosežejo velikost graha (BBCH 71 do 75). Poznejše tretiranje se ne dovoli zaradi tveganja za nečilne organizme. Na istem zemljišču je dovoljeno **samo 1 tretiranje v eni rastni dobi**.

V trsnicah in matičnjakih sta dovoljeni **2 tretiranj v eni rastni dobi**. Termine tretiranj se prilagaja navodilom za zatiranje ameriškega škrdžatka.

Pri uporabi pripravka Decis 2,5 EC je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in vodnih izvirov tako, da upoštevamo predpise s področja varstva voda. S sredstvom se pri tretiranju trte ne sme tretirati v območju **30 m tlorisne** širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Zaradi zaščite nečilnih členonožcev je potrebno upoštevati netretiran varnostni pas 20 m do neketijskih površin. Sredstvo je nevarno za čebele, z njim se ne sme tretirati v času cvetenja gojenih rastlin in podrast. **Zaradi zaščite čebel in drugih žuželk oprasovalcev se lahko s tem sredstvom tretira v nočnem času in sicer dve uri po sončnem zahodu in največ dve uri pred sončnim vzhodom.** Pripravek **Decis 2,5 EC** spada v skupino sintetičnih piretroidov in negativno vpliva na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v škropljenih vinogradih pride do prazmnožitve omenjenih škodljivcev. Za dobro delovanje je potreben ustrezen pH in sicer pod 6,5.

DECIS 100 EC

Decis 100 EC se uporablja na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja za zatiranje ameriškega škrdžatka (*Scaphoideus titanus*) v odmerku 75 ml/ha, ob porabi vode 500-1000 l/ha; s sredstvom se tretira od razvojne faze, ko je peti list razvit, do faze, ko so jagode zrele za trganje (BBCH 15-89) oziroma v skladu z napovedjo opazovalno napovedovalne službe za varstvo rastlin.

S sredstvom se lahko na istem zemljišču tretira največ enkrat v eni rastni sezoni. Prav tako se v isti rastni sezoni na istem zemljišču ne sme uporabljati drugih fitofarmacevtskih sredstev (z izjemo pasti), ki vsebujejo aktivno snov deltametrin. Potrebno se je izogibati tretiranju v času visokih temperatur zraka. Decis 100 EC se lahko uporabi v fenofazah od BBCH 15 do 89. Tudi pripravek **Decis 100 EC** spada v skupino sintetičnih piretroidov in negativno vpliva na plenilske pršice

iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v škropljenih vinogradih pride do prerezamnožitve omenjenih škodljivcev.

Za dobro delovanje je potreben ustrezen pH in sicer pod 6,5.

MAVRİK 240 EW

Mavrik 240 EW je kontaktni insekticid. Uporablja se za zatiranje ameriškega škržatka na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja vključno z matičnimi vinogradi ter v matičnjakih in trsnicah v odmerku 0,2 l/ha pri porabi vode od 500 do 1000 l/ha. Na istem zemljišču se lahko uporabi največ dvakrat v eni rastni sezoni z najmanj 14 dnevnim intervalom. Tretiranje se sme opraviti od razvojne faze jasno vidnih socvetij do faze mehčanja jagod (BBCH 53 do 85). Tretiranje proti ameriškemu škržatku se lahko izvede samo na podlagi napovedi javne službe zdravstvenega varstva rastlin. Poraba vode ne sme biti manjša od 500 l. Zaradi zaščite vodnih organizmov je treba pri tretiranju trte upoštevati netretiran varnostni pas 50 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. Pri tretiranju je treba preprečiti onesnaženje vodotokov, vodnjakov, jezer in izvirov tako, da se upošteva predpise s področja varovanja voda. Zaradi varovanja čebel se sredstvo lahko uporabi le, če niso prisotne čebele na gojenih rastlinah ali podrahti. Tudi pripravek Mavrik 240 EW spada v skupino sintetičnih piretroidov in negativno vpliva na plenilske pršice iz družine Phytoseiidae – naravne sovražnike rdeče sadne pršice in pršic šiškaric (akarinoze in erinoze). Zato lahko v škropljenih vinogradih pride do prerezamnožitve omenjenih škodljivcev.

PRIPRAVKI NA OSNOVI PIRETRINA

Na osnovi aktivne snovi piretrin sta pri nas dovoljena za zatiranje ameriškega škržatka pripravka **Flora verde** in **Biotip floral**. Na podlagi preverjanja pristojnih služb na MKGP uporaba piperonil butoksida, ki ga vsebujeta ta dva pripravka, v ekološki pridelavi ni sporna, zato se lahko uporabljata v ekoloških vinogradih.

Pripravka Flora verde in Biotip floral uporabimo na trti za pridelavo vinskega in namiznega grozdja v 0,16% koncentraciji oziroma v odmerku 1,6 l/ha. Učinek je boljši z dodatkom ogrščičnega olja v koncentraciji 0,5 %. Rastline temeljito omočimo, tudi na spodnji strani listov. Priporoča se uporaba v večernih urah in pri nižjih temperaturah zraka. Sredstva se ne sme uporabljati v vročini in na neposredni sončni svetlobi. **Sredstva sta nevarni za čebele!** Mešanje z drugimi fitofarmacevtskimi sredstvi se ne priporoča.

Sredstva sta primerna za zmanjševanje populacij ameriškega škržatka. V primeru močnejšega napada ali ugotovljene navzočnosti škodljivca tretiranje ponovimo po 7 do 15 dneh. Oba pripravka sta registrirana tudi za zmanjševanje številčnosti križastega in pasastega grozdnega sukača. S sredstvi se ne sme tretirati v območju 15 m tlorisne širine od meje brega voda 1. in 2. reda. S pripravki na podlagi piretrina lahko opravimo skupno največ 3 tretiranja v rastni dobi.

Za dobro delovanje je potreben ustrezen pH in sicer pod 6,5.

Datum objave obvestila: 26.06.2023 15:03

Obvestilo prognostičnega centra: Jugovzhodna Slovenija/Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto

Objavil/a: BAJEC Domen

Pripravil: **Domen Bajec**

Seznam registriranih FFS

